

Mgr. Eva Kulová: Náhoda jako animátor nezávislého českého umění 60. let 20. století

Disertační práce Mgr. Evy Kulové je zaměřena k problematice náhody v moderní umělecké tvorbě, její první polovina se však zabývá pojmem náhody i obecně teoreticky a dotýká se tak stěžejního metodologického problému dějin umění, to jest teorie změny.

K tomuto problému přistupuje z určitého úhlu, pro který volí pojem serendipita. Ten pochází už z 18. století, ale v posledních desetiletích získává určitější teoretické obrysy, i když se týká hlavně náhody, která je sama tak těžko uchopitelná. Různé volné definice serendipity, které Kulová probírá na s. 36 a d. ukazují, že serendipitu chápe jako nástroj, který by mohl pomoci proniknout až k samotnému jádru lidské kreativity.

Kulová v této otázce prokazuje mimořádnou sečtělou, zejména ve francouzské a anglické literatuře a k objasnění záhad serendipitního myšlení mobilizuje i filosofickou tradici, která sahá až k Aristotelovi a u nás se může opřít o ideu přirozeného světa Jana Patočky.

Její úvahy si ponechávají otevřenost, která je právě v záležitosti náhody zcela nezbytná, ale zároveň mají potřebnou míru určitosti a přesnosti, pokud jde o komentování názorů jednotlivých autorů, myslitelů i umělců. Proto také může být její pohled na působení fenoménu náhody v českém umění 60. let považován za inspirativní a dobře orientovaný. Její výběr umělců je reprezentativní a dobře pokrývá různost jejich projevů. Kulová rozlišuje dva zásadní významy náhody (s. 113), jednak jako psychickou událost s její nečekaností a nepředvídatelností, jednak jako hru s nahodilostí. Podle toho také dělí české postoje na Projevy (Medek, Kotík, Boudník, Veselý, Dlouhý, Jíra) a na Demonstrace (Kratina, Sýkora, Kolář, Grygar, Demartini). Jejím cílem je ale překonat tyto odlišnosti a pochopit chápání náhody jako „zcela integrovaného elementu "skutečné" podoby světa, v jeho nestálosti a permanentním pohybu, tedy světa, který "se stává", rodí se a zaniká zároveň, který je dočasný, protože stále nově utvářený". (s. 81) Přispívá tak svým způsobem k důležité aktuální otázce, která hledá v tomto umění nikoli jeho zjevné protiklady, ale jeho vnitřní jednotu.

Práci Evy Kulové považuji za mimořádně přínosnou právě proto, že se soustřeďuje k podstatné otázce moderního umění a myšlení. Její text má také vynikající literární kvalitu. Eva Kulová splnila všechny studijní povinnosti, a tedy navrhuji klasifikovat její výbornou disertační práci jako "prospěla".

prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc.

18. 4. 2019